

BUTLLETÍ DE LA COLÒNIA I VILA DE FORCALL

Bisgarçis

ANY LIII

Nº 318

HIVERN 2014

DIPÒSIT LEGAL: B. 12.028-70

“Santantonà 2014”

Encenent la barraca

Foto: Conxita Cardona

EDITORIAL

■ EUROPA

Entramos en la Unión Europea hace 28 años. La mayoría pensamos que por fin éramos europeos de verdad, después de oír a menudo que África empezaba en los Pirineos. Muchos teníamos la esperanza de que se nos pegaran algunas maneras de hacer las cosas de los países más al norte sin perder nuestra idiosincrasia. Casi 30 años después parece que lo bueno no se nos ha pegado y no hemos perdido un ápice de nuestras malas costumbres. Tal como nos enseñaron de pequeños con las manzanas, al poner podridas con sanas... "no mejoran las podridas y se pudren las sanas".

Además la crisis económica ha puesto de manifiesto que las instituciones siempre están a favor del poderoso, pagando el pato el hombre de la calle. Las recetas de austeridad que vociferan tanto los políticos como los grandes economistas y bancos, sólo son aplicadas a salarios "bajos" porque los altos siguen subiendo. Es un momento de desánimo porque batallar contra la administración es largo y cansado, mientras que a ella no le representa ningún esfuerzo, basta con no hacer nada o hacer normativas de control más estricto a los que ya estamos controlados y pasar por pecadillos aquellas faltas de los políticos que son pecado mortal para la gente corriente. Cualquiera que haga declaración de la renta sabe cuan escrupulosos son en encontrarte aquel pequeño depósito que te ha generado un interés ridículo pero que han detectado, mientras, en "La cueva de Ali-Baba", como los propios inspectores de Hacienda llaman a los evasores, va aumentando el botín y parece que el ministerio no se ha enterado de que existe... Por ejemplo, a pesar de

la crisis lo que se ingresa por IRPF se ha ido manteniendo mientras que las empresas y bancos siguen ganando pero el importe por sociedades ha bajado casi a una tercera parte... ¿qué está pasando?

¿Cuántos nos preguntamos qué hacer? ¿Son todos los políticos iguales? ¿Qué diferencia hay entre votar a uno u a otro cuando hay normas supranacionales que siguen todos a pies juntillas? Preguntas con respuestas condicionadas por las experiencias personales y el enfoque político de cada uno, pero lo que no podemos hacer es abandonar el barco. Hay que seguir en la lucha e intentar no retroceder. Resistir pero con espíritu combativo, lo mismo que hicieron nuestros antepasados para poner los cimientos del estado del bienestar, tenemos en ellos un ejemplo de resistencia y determinación. Tragarse el cansancio, seguir exigiendo y votar, la democracia no es perfecta, pero es la mejor forma de gobierno que nos hemos concedido.

Majorals 2014 amb el Bisbe de Tortosa i el Mossèn de Forcall

LA “SANTANTONÀ” DE FORCALL, UN ESPECTÁCULO CON SABOR MEDIEVAL

per Antoni Eixarch Cardona, Majoral masover 2014

Potser hagi estat molt agosarat per la meva part copiar literalment el títol d'aquesta crònica d'un treball publicat al butlletí *Bisgargis* el març de 1972¹.

El motiu no és altre que el convenciment que hores d'ara és totalment vàlid. La “Santantonà” de Forcall és una festa que està datada en el més immemorial dels temps. La primera referència la tenim a l'inici de la baixa edat mitjana², en la *Confirmació Reial dels Estatuts u Ordinacions de les Confraries de les aldees del Castell de Morella* atorgada pel rei d'Aragó en Joan I³ al 1388.

La Confraria de Sant Antoni, que existia també a Villafranca i a Castellfort, era compartida amb la devoció a Santa Magdalena i així ho explica en Francisco Patùs, el tio Muerte, en el seu quadern de Memòries (1886, gener, 18), ens diu: «*salí llevador o traedor de muertos, por la Confradia de San Antonio Abad y Santa Magdalena*».

La intenció de la seva constitució la hem d'interpretar com una aproximació al que avui en dia entenem com una associació de caràcter benèfic: els *cofreres* tenien l'obligació de visitar i consolar a altres *cofreres* emmalaltits, fins i tot els majorals podien requerir del Justícia⁴ que *manare que el vetllen una nit e altres altra nit*, i si era necessari, que fos llogada una dona a càrrec de la Confraria per cuidar-lo si el malat no pogués pagar. Tanmateix havien d'ajudar als *cofreres* pobres, captius o en poder de moros i *dhaltres enemichs* i si el pobre mor *que sia comprat drap pera cobrir lo cors*. Els membres de la Confraria tenien l'obligació d'assistir a l'enterrament dels seus companys confreres, dona i fills i celebrar l'aniversari.

Es deriva del cel dels membres de la Confraria el fet de la conservació de la festa, quasi tal i com la coneixem. Segons ens diu Xavier

Fàbregas⁵ la festa podria tenir una antiguitat pre-romana; es fonamenta en els rituals ibers que es celebraven per propiciar un bon any de collites i de ramats que amb el transcurs del temps i amb la benedicció - diguem-li “acceptació resignada” i “pedagògicament encertada”- del cristianisme va estar sota la *presidència honoraria de Sant Antoni*.

Daquesta manera s'uneix el simbolisme del foc purificador del solstici d'hivern -traslladat a aquestes dates- amb la representativitat popular de l'edat mitjana de sants i dimonis i per damunt de tot i com a exemple a seguir pels cristians la fortalesa del Sant que renuncia a les comoditats de la seva família benestant i es resisteix a caure en les més terribles temptacions. Ferrer i Sabater⁶ ens parlen d'un teatre religiós que surt de les esglésies i es desplaça cap a la plaça pública.

No ha variat l'objectiu de la festa: es demana al Sant bona collita i generosa reproducció del ramat. Prou significatiu és el ritus de la simulació de la “sembra i llaura” a la plaça Major, que es transforma en un escenari mig real mig fictici, pel goig de la canalla.

Amb aquests antecedents és de tota lògica que la festa, avui estesa pràcticament a tots els pobles dels Ports, no l'organitzi ni el poder civil, ni el poder eclesiàstic. Són els majorals -admès en el segle XX la participació de les “majoraleses” consorts- qui assumeixen la responsabilitat de la seva organització. Anys enrere eren escollits per votació en assemblea de la Confraria i actualment són voluntaris sortits del poble i de la cultura del poble. La festa la fa el poble per al poble i per entendre això, cal observar la col·laboració col·lectiva de tots els estaments que d'una manera o altra estan implicats: Majorals, Confraria, Santantonà, Parròquia, Ajuntament, tabalers, dol-

(1) EIXARCH, J. Trabajos históricos. p167 a 170

(2) Època de grans canvis i contrastos, manteniment de les estructures feudals per part del rei, noblesa i l'estament eclesiàstic, continuïtat de les institucions i les administracions territorials, plenitud cultural, conflictes al camp i a les ciutats. Situació crítica en les relacions entre Morella i les seves aldees.

(3) El Caçador, el Descurat, l'Amador de la Gentilesa. Rei d'Aragó, València, Mallorca, Sardenya i Còrsega, duc de Girona i comte de Barcelona, Rosselló i Cerdanya.

(4) Defensor dels drets i llibertats dels ciutadans. jutja i dicta sentències sobre els conflictes en els quals intervé.

(5) Escriptor, crític teatral, historiador, assagista i pedagog (1931-1985)

(6) FERRER, C. SABATER, J. Forcall, lugares, gente, historia. p160 a 166.

SANTANTONÀ 2014

La barraca en flames

Les tronques

Ball rodat

Pilarín Polo i Paqüita Pállarès.
Creadores dels nous decorats.

La Vida del Sant.

çainers, figurants..., en definitiva el conjunt de la població que, amb les seves aportacions i almoines, fan possible la festa, màxima manifestació del sentit que en l'últim segle representa la Confraria.

Què és la Confraria i què és la Santantonà? Qui és qui?

És important identificar i saber quins papers juguen cadascun dels agents que intervenen en l'organització de la festa per tal de relacionar-los dins el seu context:

- Majorals: Grup format normalment per quatre persones, sempre homes, amb el suport de les seves respectives mullers, que es converteixen en "majoraleses". Són els encarregats d'organitzar la festa i buscar el seu finançament així com d'administrar tots els actes i bens de la mateixa.
- Ajuntament de Forcall: Ha de vetllar pel manteniment i dignitat de la festa. Dóna el suport logístic i de gestió que puguin necessitar els majorals. Es fa càrrec del cost econòmic de la confecció i impressió del cartell publicitari i del programa. Ha gerenciat, amb el suport de la Confraria, el reconeixement per part de les Administracions públiques de "Festa d'interès turístic autonòmic" i "Bé d'interès cultural de caràcter immaterial"
- Parròquia de l'Assumpció de Maria: Està a disposició per fer la nominació dels nous majorals, la Missa solemne en honor de Sant Antoni, la posterior processó i la benedicció dels animals.
- Santantonà: Grup de persones -sols homes- entre 50 i 60 que es reparteixen les tasques més vinculades a la festa pròpiament dita: fer llenya, preparar les "tronques", tallar i "plantar el maio" i les "costelles", muntar i revestir la "barraca" i netejar la plaça a l'acabar la festa. Ells són també els que desfilen en la "Santantonada" i agafen les representacions de l'esquellot a les "despertaes", cremallers, teeros, despullat, filoseta, Sant Antoni Abat, Sant Pau Ermità i botargues. No estan organitzats com a associació. Les seves decisions s'aproven per assemblea i no tenen cúpula directiva, malgrat hi ha uns membres que assumeixen el rol de portaveu.
- Associació Cultural Confraria de la Santantonà de la Vila de Forcall: Són els encarregats de vetllar per la conservació

i continuïtat de la festa. No participen directament en els actes que es programen, però són els que, pel seu gran coneixement dels detalls de la festa, poden -i ho fan- assessorar a la majoralia. Es pot considerar que són els hereus d'aquella Confraria de Sant Antoni Abat i Santa Magdalena del segle XIV.

- Tabalers i gaiters: Es responsabilitzen d'estar a totes les activitats en que es requereix la seva actuació.
- Figurants: Són el conjunt de persones que fan la representació teatral "Vida del Sant". Encarnen als seus personatges, Sant Antoni, Morondo, Luzbel, Pecado, Astúcia, Àngel i tres dimonis, tots ells coordinats per una persona amb funcions de direcció.

Cal saber coses del conjunt de la festa, cal saber coses de les activitats que ocupen als majorals durant tot l'any. Des del coneixement podrem gaudir, comprendre i valorar més el significat de tot el que envolta i conclou en tres dies d'espectacle que es celebra el divendres, dissabte i diumenge del cap de setmana que cau més a prop del dia 17 de gener, onomàstica de Sant Antoni Abat. No era així fins a mitjans del segle XX, que cada any el dia 16 de gener a la nit es feia la crema de la barraca i el 17 la missa en honor del Sant. Actualment s'hi ha afegit un quart dia que es dedica a recordar als Confreres difunts i al nomenament dels nous majorals.

Bastant s'ha escrit i publicat de la festa. Tot seguit fem una petita selecció dels autors més propers a nosaltres i que en els seus llibres en parlen o estan dedicats a ella en la seva totalitat.

- BUTLLETINS "BISGARGIS" - Colònia Forcallano-catalana.
- PROGRAMES DE FESTES "LA SANTANTONÀ - Festa medieval del foc" - Ajuntament de Forcall.
- "FORCALL, LUGARES, GENTE, HISTORIA" de Carmen Ferrer Llop i José Sabater Carbó - 1986. Pags. 160-166.
- "FORCALL Y PUEBLOS DE LA COMARCA DELS PORTS" - Trabajos históricos. 1966-1993" (Ajuntament de Forcall-1993) d'en José Eixarch Frasno.
- "MORELLA Y SUS PUERTOS" d'en Manuel Milián Mestre-1967 (Ed. Mari Montaña). Pags. 117-118 i 133-134.

- "RETRATOS Y RECUERDOS de la vida forcallana" amb text d'en Víctor Amela i col·laboració de Carme Ferrer Llop, Antoni Eixarch Cardona, Sergio Bordás Rodríguez i Ismael Carbó Querol (Editorial Antinea-2006). Pags. 109 a 113.
- "MISCELLANEA EN HOMENATGE A JOSÉ EIXARCH FRASNO" coordinat per Víctor Manuel Cardona Eixarch (Ajuntament de Forcall/Editorial Antinea-2006). Pags. 99 a 119 "Forcall, paradigma de la Santantonada" d'Henri Bouché.
- "LA SANTANTONADA DE FORCALL" d'en Juan Manuel Segura Ferrer (Onada edicions-2011)
- "LA SANTANTONÀ I EL FOC A FORCALL" d'en J. Henri Bouché Peris (Editorial Serveis de Publicacions de la Diputació de Castelló-2012).

Malgrat ens consta l'interès de molts investigadors dins els àmbits de la història medievalista i de la etnologia i antropologia, encara hi ha moltes coses per descobrir. Quan més estudiem el nostre passat, més aprendrem a estimar, cuidar i millorar el que tenim.

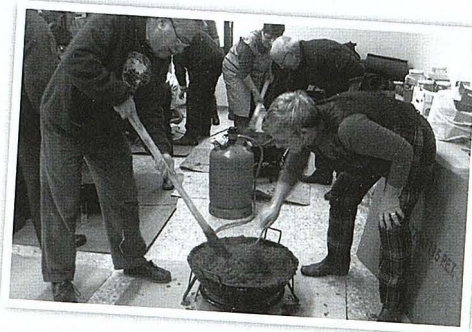
El que a continuació llegireu potser ho hauríeu de fer sota un altre títol: *"Breve relato de las tribulaciones de unos mayoresales"*, per exemple. Crec que és la primera vegada que les quatre parelles de majorals som *forasters*, vull dir que vivim fora del poble i de tots, sols l'amic Manolo ha nascut al Forcall... És clar que, amb alguna excepció, als altres ens corre per les venes la mateixa sang dels que varen beure, ja fa molts anys, agües del Caldés, del Can-

tavella, del Morella i del Bergantes, els pares, els «agüelos», els «bisagüelos» i més... Això ha estat una dificultat que hem vençut amb un pèl més d'organització i harmonia i el més fonamental i que ha estat clau, amb la abnegada col·laboració dels nostres amics Paco, Antonia, José M^a, Pilar, José, Consuelo, Ximo, Carmen, Jorge i Satur, que han estat al peu del canó fins a l'últim acte. Si existís la figura de "vice-majoral", ells ho serien.

Quan i com comença tot? El tret de sortida va ser el dilluns dia 21 de gener de 2013, en la missa solemne en sufragi dels confreres difunts dins l'any. Des del presbiteri, el mossèn ens va nomenar oficialment Majorals de Sant Antoni 2014.

El primer a fer és decidir qui serà el Primer Majoral -és evident que li toca a Manolo- i qui el Majoral Masover⁷. Ara son càrrecs purament honorífics, però això no els eximeix d'assumir determinades tasques com, per exemple, donar la coqueta de mitja lliura a casa del primer majoral o que el majoral masover sigui l'encarregat de portar el guionet de Sant Antoni a la processó dels «matxos». On es planta la barraca? és una altra decisió a prendre. A nosaltres ens va semblar més adient fer-ho al mig de la plaça; hi ha més espai, permet més mobilitat per fugir de l'escalfor, el fum i les cendres arrossegades pel vent i més alternatives de visió.

Ara ja cal pensar en el finançament de la festa. Com mana la tradició, organitzem la «rifa de Sant Antoni». El diumenge de Pasqua passem un corder -degudament guarnit amb collar, cascavells, campanetes i manteta- i fem el

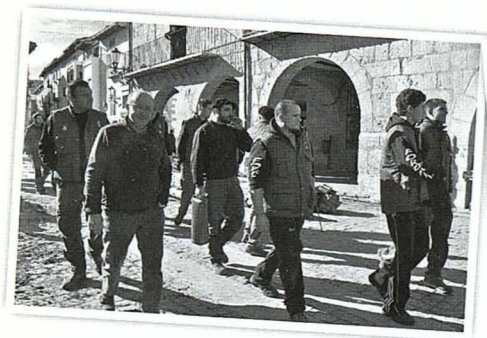
Fent la confitura.

Pastà de la rotleta.

(7) En les fonts bibliogràfiques consultades no he trobat referència concreta a les funcions i representativitats que en el seu dia tenien aquestes figures.

(8) Es refereix a una Fira que es celebrava a Forcall. No tenim constància de l'antiguitat d'aquesta costum.

Plantà del maio.

sorteig el dia de Firetes⁸ -28 d'abril- primer diumenge després de Sant Marc. Cal agrair al mas de Llorens la donació altruista de l'animal.

El mateix Diumenge de Resurrecció, al matí, els majorals hem assistit a la processó de *l'Encontre*, que l'encapçala el majoral masover amb la bandera de la Confraria de San Antoni-verda, seguida pel primer majoral que porta el guió de Sant Antoni. Els altres dos majorals van al costat del guió portant atxes. Nosaltres vam alterar la norma i Manolo, que es més fort que jo, va portar la bandera.

El dilluns de Pasqua pugem a l'Ermita de la Consolació i oferim als assistents un berenar⁹: abadejo salat, cacaus, vi, gasosa i aigua. Quasi el 50% de les paperetes del sorteig es van vendre aquesta tarda. A la baixada de l'Ermita, el majoral masover s'encarrega de portar la bandera de Sant Antoni. Prèviament s'ha celebrat una missa en honor de la Mare de Déu i hem procurat que la capella estigui prou neta i l'altar guarnit amb flors.

Ens van dir «en *Jueves Santo, calabazas planto*» i vàrem ser creguts. No hem patit per obtenir llavors i un bancal prou bo que ens deixà Rosita, allí als Plans, amb la séquia molt propet, per plantar les carabasses i poder fer la confitura que es necessita per farcir les coquetes. Tampoc per trobar qui s'encarregués de llaurar, sembrar, abonar, regar, eliminar males herbes, cargols, formigues i talps que feien festa en devorar les tendres fulletes que brotavien de les plantes arrelades.

Ens apuntem a l'agenda que no podem faltar a les processons del *Corpus i del Sagrat Cor* al mes de juny i a la de la *Mare de Déu d'Agost*.

Han d'estar encapçalades per la bandera i el guió de Sant Antoni escortat per dues atxes.

Mentrestant arriba el dia de collir les carabasses, que esperem poder-ho fer a primers d'octubre abans no es gelin, què fem? No hem de tenir por de quedar-nos sense feina: qui traurà l'esquellot?, els gaiters i tabalers, el sopar amb la *Santantonà*, el dia d'anar a buscar el *maio*, el de *collir la llenya*, preveure tots els àpats pels qui aniran al monte i sortiran a la comitiva la nit del foc -gràcies Jaime i Mari, com se sol dir en aquestes ocasions "*sin vosotros esto no hubiera sido posible*", contractar les orquestres... i no ho sabem però tindrem que pagar els drets d'autor a l'SGAE, l'assegurança dels que van al bosc i munten la barraca, comprar la loteria de Nadal, fer paperetes i tiquets pels dies de ball i venda de *xulles*, ... millor no continuem la llista. Hi ha qui ens recorda: "és responsabilitat dels majorals el manteniment i neteja de l'altar del Sant"¹⁰, ho sabem. Un altre ens diu: cavalls, ja teniu cavalls?... uff !!

Sort que l'estiu s'acosta i ens donarà un poc de "*pau i treva*". Les vacances ens serviran per posar algunes coses "*a puesto*" i pensar en dues activitats que hem acordat com a irrenunciables i que al llarg de tot l'any hem anat matiant: «*La Vida del Sant*» i «*el Programa*». Donen certa notorietat i pot suposar un fet diferencial en la festa d'enguany.

Per San Vito tornem a portar bandera, guió i atxes, però, atenció al protocol de les processons del dia de la Mare de Déu de la Consolació i de la nit de San Vito: encapçala la bandera de la Puríssima i nosaltres la portem barrejada dels «*arquets*», després els «*llauradors*» i el

(9) La pujada a l'Ermita es molt popular i recordem que no fa molt anys, mentre es berenava, a la paret nord de l'exterior del recinte es jugava a «xapes». Desconec l'origen d'aquest joc.

(10) SEGURA, JM. "La Santantonada de Forcall", p.14

guió, custodiat pels dos majorals amb atxes. Les «lauradorettes» ens segueixen. Lamic *Miguel Roig de Gitana* ens ha estat assessorant en tot el recorregut.

Els assajos de la representació de «La Vida del Sant» han començat. Molt de mèrit tenen els figurants, joves que en la seva majoria estan vivint fora del poble, estudiant o treballant. Tinc curiositat per veure com ho fan, i sense que ells ho sàpiguen, per l'esclatxa d'una porta, assisteixo a un diàleg entre *Morondo* i *Sant Antoni* que em posa la pell de gallina. En una reunió que tenim amb àmplia majoria d'actors, ens manifesten que no disposen de decorat i ens demanen un sistema d'il·luminació i so adequat i una tarima on fer la representació amb una alçada i superfície determinada. No els hi podem negar. El més difícil serà el decorat, varem pensar entre nosaltres, però ens vam equivocar. Sobre una tela de 6 x 3,5 metres Paquita Pallarès i Pilarín Polo van ser capaces d'estar hores i hores de les fredes tardes d'hivern pintant els decorats pels dos actes de la representació: l'interior d'una casa benestant de l'Egipte central i el desert de la Tebaida¹¹. Va pagar la pena l'esforç. La il·lusió va fer que el temps s'estirés com una goma i el dolor de genolls -per la mida les teles es va haver de pintar a terra amb la dificultat de manca de perspectiva que això comporta- i la pèrdua de sensibilitat als dits de les mans gelades no va ser més que un recordatori de que al dia següent calia tornar-hi. Ha quedat per les representacions dels propers anys. Paquita i Pilarín una vegada més us transmetem la felicitació que mereixeu.

Una sorpresa vàrem tenir el 10 d'agost. L'Ajuntament i la Confraria ens van fer saber la vo-

luntat de crear un nou personatge: el *cremaller d'honor*. Es tracta de nomenar cada any, si es donen les condicions necessàries, un personatge que s'hagi significat per la seva implicació en la difusió de la festa. La designació i el perfil d'aquest està regulat per un reglament redactat per l'Ajuntament i consensuat amb Confraria, Santantonà i Majoralia que varen introduir algunes esmenes. A partir d'ara els majorals hauran de tenir en consideració aquesta figura dins del conjunt de l'organització. Una idea que ben gestionada donarà, sens dubte, un valor afegit a la festa.

Aquest fet va incidir en la confecció del programa que ja teníem mig embastat. Ens obligà a reordenar la seva estructura. Tal com vaig explicar en l'acte de presentació del Programa, la idea d'introduir el color va ser en reconeixement a la feina feta pels aficionats a la fotografia que l'any anterior es van presentar al concurs promogut per la Confraria. Normalment les fotografies es fan de nit i el foc acostuma a estar present, predominant els colors foscos amb tocs vermells i grocs. La reproducció en blanc i negre difícilment permet apreciar la qualitat i la claredat d'allò que es vol mostrar. Vàrem fer una selecció de les obres presentades, escollint les que per la temàtica o el format s'adaptaven més al text, a excepció dels tres primers premis, pels que vam reservar l'honor de ser el motiu principal del cartell anunciador de la festa, portada i contraportada del programa. Malauradament no vàrem tenir l'habilitat de poder tenir, al menys, la representació d'una obra de cada autor. Als que no heu estat publicats, us demanem disculpes.

En el contingut del llibret del programa es va pensar en demanar a diverses personalitats coneixedores de la festa una visió molt personalitzada de la mateixa des de la seva particular perspectiva. Així volíem, a part dels tradicionals «saluda» del Sr. Alcalde, el Mossèn i els Majorals, disposar de l'opinió d'un membre de l'Església, no en va la festa té un component religiós important; la d'un estudiós de la festa i el seu significat en atenció al seu passat ancestral i la recent nominació de «*Bé d'interès cultural de caràcter immaterial*»; la d'un espectador actiu en convivència amb la declaració de «*Festa d'interès turístic autonòmic*» i la d'un participant que l'ha viscut des de

(11) BOUCHE, JH. «La Santantonà i el foc a Forcall». p 69-70 i 115-122. El text que s'atribueix al morellà Gazulla d'Ursinos està escrit en castellà i es datat entre el segle XVII i XVIII.

dins la pròpia Santantonà durant molts anys. El resultat és el que ja coneixeu¹². El Dr. Javier Salinas, Bisbe que va ser de Tortosa, ens descriu les seves sensacions al veure simbòlicament la lluita entre la llum i la foscor, entre el bé i el mal. El Dr. Henri Bouché, antropòleg, pot ser qui més ha investigat sobre la festa - si bé el professor Eixarch va rescatar i posar en valor la seva significació -, ell ens l'ha fet conèixer en profunditat. En el seu escrit *"Quo vadis, festum"* ens dona un missatge d'esperança en quant a la seva continuïtat, a la vegada que reclama informació i formació -penso que en aquest punt és on hi ha la tasca a desenvolupar per les Administracions públiques- i ens recorda allò que va dir Sant Agustí: *"No se puede amar aquello que no se conoce"*. En Víctor Manuel Amela destaca un valor fonamental de la festa: *"és una festa que s'alimenta de la força d'un poble"*; mai estarem més d'acord amb ell. Joaquim Segura ens fa un relat de com és la vivència en el dia a dia d'un membre de la Santantonà i, fent un exercici d'humilitat a la vegada que transmissor d'una realitat palesa que ens obliga a reflexionar i pensar en futur, ens diu: *"Ni de bon tros ens hem d'acomodar amb aquestes quotes de distinció; -es refereix a les nominacions de la Generalitat Valenciana i als premis d'organismes privats- cal buscar l'excel·lència i millorar en tot el que puguem"*. Dos articles més vam haver d'afegir, un de José Luis Palos, membre de la Santantonà que ens introdueix en la nova figura del *cremallier d'honor*, definint-la com *"persona que tingue un interès reconegut per la conservació, promoció i difusió de la Santantonà"* i tot seguit l'agraïment d'en Víctor Manuel Amela escollit i convertit en el primer *cremallier d'honor* de

la història de la festa. Casual ha estat el fet de que per una banda els majorals penséssim en ell com a element transmissor de sensacions i per l'altra que Ajuntament, Confraria i Santantonà ho fessin per honorar-lo en virtut de la labor feta en pro de la festa. Aquesta coincidència ens convida a pensar en l'encert de l'elecció. No puc tancar aquest capítol si no és reconeixent la paciència d'Anabel suportant amb professionalitat la pressió a la que la he sotmès en alguns moments puntuals, des de l'entrega de la primera maqueta fins a l'edició definitiva del Cartell i del Programa i a Amparo que una ajuda també ens va donar. Tampoc sense atribuir-me un greu error que vaig cometre al traïr-me el subconscient: al peu de la pàgina 6 diu *Parròquia de la Mare de Déu de la Consolació* i ha de dir *de l'Assumpció*; la Mare de Déu de la Consolació és la patrona de Forcall per aclamació popular, però no és la titular de la parròquia. Disculpeu-me.

Els dies passen ràpid, no ens en adonem i estem asseguts amb els membres de la Santantonà a la Sala de l'Ajuntament fent una reunió de coordinació. Les sensacions són bones i la implicació de les parts total. La virtut d'aquests joves és que tot ho fan fàcil, per ells res és un problema. Tractem de qui aportarà llenya, maïo i costelles del mas del Xorrador; carrasca, roure i tronques del mas de Parra; ginebre del mas de Costa, les teies ja estan preparades a *ca Eixarch*, en José ja fa dies ho té tot amanit. Qui portarà camions, tractors... comencen a sortir noms: *Camañes, Povero, Costa...* no voldria oblidar-me de ningú. Demanar permís als forestals... Llenya per rostitir les xulles? l'Ajuntament en té prou de la desbrossada que es va fer a la mola de la Vila. Repar-

La Santantonà.

tir cartells pels pobles?... cap problema. Ja és 2 de novembre i no pot quedar res pendent. A l'acabar la reunió, sopar de benvinguda a base de brou de peix amb rap, musclos i gambes, -amic Bouché, espero que ens ho podràs perdonar, sols l'abadejo en salaó i la sardina de botà són els peixos acceptats com a herència de la nostra cuina tradicional de poble de muntanya, ho sabem- *frito* amb ou trencat, amanida i fruita del temps tot ben regat amb bon vi. Una vegada més, Jaime i Mari, gràcies. Tot seguit al pavelló a gaudir de la primera orquestra de la sèrie, *Supermàgic*, molt bona, un èxit.

Les carabasses ja estan a punt. Ja hem, o millor dit, ja les han recollit. Aprofitem el pont de la Constitució per fer la confitura. L'Ajuntament ens deixa l'antiga casa del metge per treballar. Als dos forns vam portar a coure un total de 85 carabasses de bona mida i la pasta que va sortir pesava, escorreguda, 81 quilos, que una vegada barrejats amb el sucre, la mel, la ratlladura de taronja i el suc de llimona ben cuits a foc lent i sense deixar de remenar, es van convertir en 137 saborosos quilos de confitura. Ha estat una «currada» que ha quedat immortalitzada per les càmeres de "*Comarques Nord*" amb qui vàrem contractar una sèrie de falques radiofòniques per anunciar cadascun dels actes i activitats principals de la festa. Reservem en lloc fresc la confitura, i una setmaneta abans de Sant Antoni convidem a dones del poble -sols dones- a pastar les *rotlletes* i *coquetes*.

Però no correm massa, s'han de fer altres coses. Buscar el maio, Captar. Buscar les burres pel dia de la *llaurà* i *sembra*. Els vestits pel *ball rodàt*, les guarnicions pels cavalls, més dinars i sopars.

Cercavila.

Cal liquidar la loteria, el sorteig ja és a prop. Hem venut dècims i paperetes per valor de 17.420 € i això ens ha suposat un ingrés d'uns 2.930 €. Els comerços ens han ajudat molt en aquesta tasca. Però... no parlem de diners de moment; ara no podem perquè encara ens queda per liquidar alguna cosa. Quan vam accedir al càrrec ens vam comprometre a publicar l'estat de comptes de la festa, i així ho farem en el proper "*Bisgargis*". Part dels diners que hem manegat provenen de donacions de particulars i de veïns del poble -no hi ha cap mena de subvenció de cap administració ni institució pública-, per tant creiem que és un deure i una obligació explicar com els hem emprat i d'on hem obtingut la resta d'ingressos.

Seguint la tradició, els majorals vam anar a *captar* de porta en porta, repartint el cartell i el programa. Anys enrere s'obtenia blat, conills, pataques..., ara es recullen diners. Ha estat una de les activitats que, tant a en Joaquim com a mi, ens han deixat més empremta, fins i tot en algun moment ens hem emocionat. Primer de tot ja ens va sobtar la predisposició dels veïns del poble en obrir-te casa seva i do-

Rotlletes.

Llaurà i sembra.

nar diners simplement dient "ahh!, ja esteu ací els majorals..., teniu, preneu..., gràcies, a vore si feu una bona festa", però el que més ens va arribar a l'ànima va ser comprovar la fe amb que les persones més grans ens oferien tot el que podien i més: "pugeu, pugeu... ací tinc els diners guardats... no he eixit de casa en tot lo matí esperant que vinguéssiu...preneu... doneu-me un altre programa pa la meua filla que viu a Barcelona" o "me pensava que ja no vindrieu...com que soc velleta, visc sola i ningú me vol, vaig pensar mira ni els majorals se'n recorden de mi... preneu xics...i que tot isgüe bé i el Sant us beneigüe". Senzillament impressionant. Un encomiable acte de generositat i de sacrifici. No puc deixar de pensar que aquells euros que ens van donar representen una part molt important de la pensió d'aquelles dones. Així és la gent de Forcall, la seva identificació amb la festa i la devoció al Sant.

Per tradició el *maio* i les *costelles* s'haurien d'anar a buscar al bosc el dia 26 de desembre. Ho vàrem fer el dissabte 28. A primera hora del matí un bon i energètic esmorzar pels voluntaris de la *Santantonà* que aniran al monte -bollo, primes, xocolate, figures seques... Tot està preparat, els motoserres, les cordes i el camió remolc per baixar la càrrega. No s'ha d'oblidar les bótes de vi i aigua per humitejar les boques seques per l'esforç que suposa talar i carretejar set pins de mida respectable. El *maio* feia una alçada de 14 metres. Un plugim suau però constant ens va acompanyar durant tota l'operació. Aristeo i la seva dona Rosa, ens van donar la benvinguda i ens van facilitar l'accés al bosc de la seva propietat del mas del Xorrador i els troncs que configuraran l'esquelet de la *barraca*. A l'acabar la feina, dinar pels esforçats llenyataires -brou i mandonguilles- i solemne entrada del *maio* a la plaça Major, on s'estarà dormint fins al moment de la construcció de la *barraca*.

Setanta dones es van aplegar el dia 11 de gener a la tarda als dos forns, de la *Vila i Sorribes*. Al matí esmorzar pels de la *Santantonà* que sortien al bosc a fer llenya per revestir la *barraca*. La *pastà de la rotlleta* va estar presidida per un emotiu record a Paco -del Forn Sorribes- traspassat unes setmanes abans. En pau descansi. La vida segueix i cal satisfer les necessitats carnals. Un sopar a base d'intremès amb por-

ductes de la terra i cuixes de pollastre al forn amb patataques, cebes i tomata -30 racions les vàrem portar a la gent gran de la Residència per tal de que també pogueren participar de la festa- ens va reunir a quasi dues-centes persones que tot seguit vàrem ballar amb la música del duo *Duetto* fins ben entrada la nit.

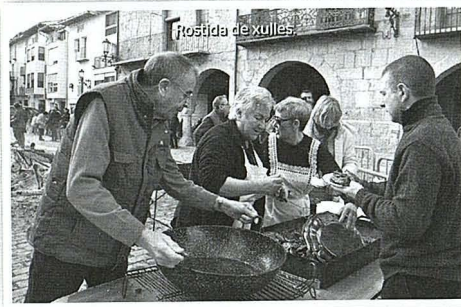
Dues mil rotlletes, set-centes coquetes i cinc-centes cinquanta coquetes de mitja lliura va ser el resultat de barrejar amb la tècnica necessària -s'ha de *pegar* a la pasta fins que *mostre* el *llustre*-l'aiguardent, la farina, el sucre i l'anís. Cent seixanta quilos de farina es van necessitar, oferts generosament per ambdós forns. Mossèn Juanjo va acudir als dos forns per beneir les pastes.

El diumenge, dia 12, vam fer un acte de presentació del Programa de Festes. No estava previst però el Sr. Alcalde ens va convidar a fer-ho i ho vàrem tirar endavant. Els meus companys majorals van delegar en mi la presentació del *power point* del Programa que amablement Anabel va preparar. Molta sort vam tenir de que un forcallà il·lustre acceptés donar una conferència sota el lema "*Sant Antoni i la Santantonà a l'ànima de Forcall i de la meua infantesa*". La sala d'actes de l'Ajuntament es va quedar petita, en Manuel Milián Mestre¹³ va fer una sentida, emotiva i extensa exposició del que significava per ell el record de la *Santantonà* fent un acurat repàs de les seves vivències d'infantesa en aquell Forcall de penúries, de fam, marcat per una guerra no desitjada. Un Forcall que molt aviat va tenir que abandonar per obrir-se camí en la vida. El seu coneixement del pensament, de la filosofia, de la teologia, dels fets històrics, la

Ball rotat.

(13) Manuel Milián Mestre (Forcall 1943) es escriptor, periodista i polític. Ha estat un pioner en divulgar la Santantonà. "La Santantonà de la Comarca Morellana", es un article de dues pàgines que va publicar al diari "La Vanguardia" el diumenge 21 de gener de 1973. Es autor de nombrosos articles i llibres.

seva prodigiosa memòria, la facilitat en que expressà els seus sentiments, la capacitat d'arribar al cor dels assistents i fer-nos còmplices de les seves emocions, van captivar a tots els presents. Més d'una llàgrima va aflorar. Tot seguit la Confraria -Xavier Agut i Joaquim Segura- va presentar la seva pàgina *web*. Santiago Pérez, alcalde de Forcall, va concloure l'acte. Un aperitiu a peu dret ens va donar l'oportunitat de xerrar i intercanviar opinions amb el conferenciant. Gràcies Manolo per acceptar la nostra invitació.

Els dies culminants de la festa estan ja molt a prop. Tenim tot? així ho creiem, tot preparat. Una preocupació ens volta ara pel cap: plourà?, nevarà?, quin temps ens espera? Consultem els "Bisgargis" dels últims setze anys¹⁴: En els dies de *Santantonà* la probabilitat de pluja és d'un 15%, de neu sols un 2%, que les temperatures baixin de 0° C un 20%, i la temperatura mitja al voltant dels 6,5° C. La realitat es va apropar molt a les estadístiques: malauradament el dissabte, a l'hora de la *Cercavila*, van caure 13 litres en forma de pluja, la resta de paràmetres bé, no va nevar, la temperatura mínima no va baixar de 1° C i la mitja es va situar en 7° C. Podem estar contents.

Per fi arriba el dia esperat, la campana del rellotge de la *casa de les escaletes* ens avisa que són les dotze de la nit del dijous 16 de gener. Els majorals encenem les tronques. Surten les primeres espurnes d'un foc que ens acompanyarà tres dies. La gent acudeix a l'escalfor de les incipients brases, com si d'un ritual es tractare tots quedem embadalits veient les flames que ens il·luminen les cares en la foscor de la nit.

Ha estat el començament, a partir d'aquest moment els majorals vivim molt acceleradament tot el que va passant, tant que fins i tot no som capaços de recordar tot el que hem fet. El temps corre, vola. Anem amunt i avall, a vegades sense rumb. Un estat d'alerta permanent ens fa estar desperts i atents a tot el que ens envolta. Eixirà tot bé?, es pregunta Pepe.

A les set del matí següent ens desperta l'*esquellot* custodiat per un grup de la *Santantonà* i acompanyat per gaiters i tabalers¹⁵. Al migdia -estricteament a les dotze hores del sol- es *planta el maio*. La plaça és plena de gent. Es munten les *costelles* -aplaudiments quan es nuga la *capolleta*- la *barraca* es va revestint amb el ramatge verd que s'ha baixat del bosc. Hi ha feina per tot el que queda de dia.

A la tarda assistim a la presentació oficial del *Cremaller d'Honor*, un emocionat i agraït Víctor Manuel Amela, no pot evitar tornar a fer referència al iaio Pep *lo bo* que va emigrar a Barcelona al 1914 i no va tornar mai més al Forcall. Rep de mans del Sr. Alcalde una escultura treballada en ferro tractat a l'òxid¹⁶ que representa a un *cremallera*. L'acte és la primera vegada que es fa, ha creat curiositat i la Sala de l'Ajuntament està al màxim de la seva capacitat. Després de breus parlaments de les representacions de Majorals -els meus companys em van tornar a delegar les funcions de portaveu-, Confraria -Joaquim Segura-, Santantonà - José Luis Palos- i Ajuntament - Santiago Peñarroya- es va procedir a la signatura del llibre registre dels nomenats. En Víctor ha tingut el privilegi d'estrenar-lo. Felicitats!!

Es fa fosc, sopem ràpid, no tindrem temps. Els de la *Santantonà* ho estan fent. Ja acaben. Van a vestir-se els *botargues*. A maquillar-se els que fan el paper dels *sants*, *despullat* i *filoseta*. Ja estan preparats per sortir, faltem els majorals, sols un espera puntual a la porta de «el Groc», els altres arribem tard, acolorats i sense respiració. Que comenci el recorregut de la comitiva !! S'obre la porta... sonen els cascavells, hi ha crits, corregudes. La comitiva enfila el carrer de San Vito..., els majorals anem darrera de tots, ja no puc explicar res més, no recordo res, és com si estigues en un altre món, en un viatge dins el temps. Parem a casa de cada majoral. Molta gent segueix a la comitiva, tots admirats de les evolucions dels

(14) Bisgargis publica des de 1996 les dades bàsiques del clima de Forcall: temperatures màximes i mínimes, quantitat de pluja, grans i neu.

(15) BOUCHÉ, JH. "La Santantonà i el foc a Forcall", p 124 a 134. Transcripció de les partitures publicades al llibre "750 aniversari de la carta pobla" (1996) per Mossèn Victor Manuel Cardona Eixarch.

(16) L'escultura l'ha dissenyat i treballat l'artista d'arrels forcallanes Pep Orti.

protagonistes i de les agilitats que mostren al pujar als balcons, que estan atapeïts.

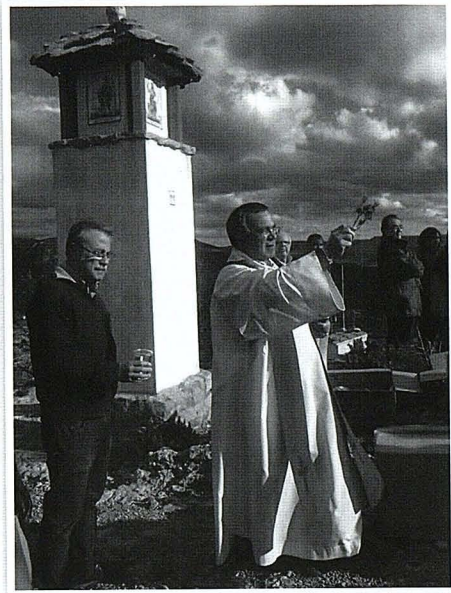
A la plaça tot està preparat. A l'arribar la comparsa, el *Cremaller d'Honor* recolzat i ajudat per un dels *cremallers*, pren foc a la *barraca*. El foc ho inunda tot, flames, fum, espurnes. El miracle s'ha produït una vegada més. La lluita del bé i el mal ens la representen els *sants* i els *dimonis*. La mort, la por, la resurrecció. S'ha consumat el ritual. La *barraca* es va consumint, el foc pren a la *capolla*. Les flames van minvant. Tothom es queda, embadalit, fins al final. La processó dels *matxos* amb els majorals a cavall i la benedicció d'animals a la porta de l'església amb l'obsequi de la *coqueta de mitja lliura* a tots els participants, tanquen la llarga jornada. Ens queda anar a ballar amb les interpretacions de l'excel·lent grup *Platino*. El dissabte tornem a despertar al so de dolçainers i tabalers. Anem a la Missa Major. El Bisbe de Tortosa, Excm. i Rvdm. Dr. Enrique Benavent, ens ha volgut distingir amb la seva presència, ell oficiarà la Missa. Fem les ofrenes de les pastes, el pa, el vi i les flors. Fem lectura dels Salmes. La rondalla de Morella ens acompanya en els cants.

La processó està amenaçada per la pluja, però el temps aguanta.

La *Cercavila*, queda un pèl deslluïda. Plou. La suspenem. Malgrat tot un parell de *grupes* s'atreveixen a passejar per la plaça. Acaben aixoplugant-se als porxos. Per la tarda *llaurà i sembra*, Agustí i família ens van deixar les *burres* de la seva propietat.

L'escenificació de *La Vida del Sant* va ser un èxit total. Per por de la pluja vam traslladar l'acte al pavelló nou. Va ser un encert. Tothom va estar millor acomodat. Es va estrenar el decorat. Expectació. Va agradar molt. Els figurants perfectes en els seus papers. La il·luminació suficient, no així el so que s'haurà de millorar per properes representacions. A la nit *ball rodat*, quasi una vintena de parelles. Després altra vegada orquestra. Ara amb el grup *Óxido*. Molt bons.

Diumenge és el dia de les *xulles*, pa , vi, «l·limonà», olives i *all i oli*. La *santantonà* ens va donar un cop de mà l'hora de fer foc i coure. Són especialistes en fer *all i oli* i engròs. Gràcies a José Luis Vinyals pel suport logístic. Sabeu quantes *xulles* -costella i talls de cuixa es van despatxar?. No ho sé, les que tenen vint i dos corders. Per la tarda, els jocs pels infants: trencar l'olla, les carreres... de premi un conill -els va oferir la família Tena- per cada

Rogativa a Sant Marc.

guanyador. Els *botets* no es van poder saltar, envellits o mal cuidats no va ser possible unflar-los.

Dilluns, dia dels difunts, missa solemne en sufragi dels Confreres difunts durant l'any 2013 i nomenament dels majorals pel 2015. Malauradament tornarem a dir allò que no ens agrada escoltar: «...i enguany tampoc hi ha majorals». Una llàstima. La Confraria suplirà les carències. No us desmotiveu, la festa ha de seguir.

Tancant ja el cicle, els majorals acudim a la rogativa de Sant Marc, el dia 26 d'abril, on s'oficia una missa de campanya, es beneeix el terme i els *rotllos* amb que s'obsequia a tothom que ha pujat al peiró. Un berenar a base de *rotllo* trencat, abadejo salat, cacaus torrats amb closca, xocolata, vi i gasosa, marca el punt i final d'aquesta Majoralia. En el camí de tornada a casa notem, per dins, cert sentiment de nostàlgia. Una majoralesa em diu: *que ens dirien i pensarien els nostres pares si ens pogueren veure?* No puc contestar-li. Alguna cosa m'opri-meix el cor i la gola.

Visca Sant Antoni!!

A Manolo, a Juana Mari, a Joaquim, a Mª Àngels, a Pepe, a Manolita, a la meva dona Odile, gràcies per haver estat junts aquest any.

LA SANTANTONÀ DE FORCALL.

UNA VISIÓ PERSONAL.

per Juan Manuel i Joaquim Segura

D'ençà de les dècades 60 i 70 del segle passat, en què Xavier Fàbregas va estudiar les manifestacions teatrals i parateatrals arreu dels Països Catalans moltes coses han canviat. Aquell pioner investigador en l'estudi de la Santantonà va descobrir en la festa forcallana unes característiques singulars que la feien atractiva per a la recerca i l'anàlisi. Xavier Fàbregas va obrir la porta a altres investigadors com Henri Bouché. Tots per iniciativa d'en José Eixarch Frasnó ens han ajudat a conèixer i estimar el nostre poble i les seves costums. Recentment ha aparegut una publicació que la col·loca en un lloc preeminent dintre de les mascarades que es desenvolupen a la península Ibèrica.

Ja hem repetit en altres textos la importància de la nostra festa, la complexitat que la caracteritza, així com la seva riquesa que fa que sigui necessari estudiar-la des d'un punt de vista multidisciplinar. Creem que aquest és l'atractiu que ofereix, les moltes alternatives de conèixer-la i viure-la són tantes com espectadors i participants acudeixen a gaudir-la o formen part d'ella.

La complexitat del conjunt i de cada acte en particular, el desconeixement que tenim i la opacitat que s'amaga en l'oralitat i el pas del temps junt a la varietat de maneres de viure la festa li donen eixe nimbe quasi místic que no són altra cosa que l'essència mateixa del nostre Sant Antoni.

Des del butlletí Bisgargis se'ns brinda la possibilitat d'escriure unes lletres en un monogràfic dedicat a Sant Antoni, així que, hem pensat en centrar-nos en els diferents "estaments" que hi intervenen. Segons el meu punt de vista, cinc, són les institucions implicades: Majorals, Santantonà, Ajuntament, Església i Confraria.

Sense cap dubte la maneta que fa girar tots els engranatges santantonencs són els **Majorals**. Durant un any són els gestors i organitzadors de la festa, així es responsabilitzen del seu desenvolupament. Assumir la majoralia implica esforç, feina i dedicació, però deixarà un record inesborrable. Majoralia no vol dir només feina, vol dir integrar-se amb el poble, amb la seva gent, formar part d'aquesta idiosincràsia particular que tenen els pobles menuts. Cóm? Amb la creació de nous lligams, es faran noves amistats amb gent diferent que pot ser abans només havíem saludat pel carrer. Alhora que es reforcen les velles.

Ser Majoral no vol dir fer més que cap altre, no vol dir fer més coquetes que cap altre, ni portar millors músics, ni cap competència material, no és una competició de xifres que creixen de manera exponencial i que fan recular a molts aspirants. Creem que assumir la majoralia és més que allò material, és una forma d'integrar-se, de desenvolupar el poble, de conèixer a gent. No cal tenir aspiracions per passar a la història, ha de tenir-se en compte la part sensorial, inclús ens atrevirem a dir metafísica, és més de satisfacció personal, de participar, de formar part d'una cosa important per als forcallans i les forcallanes. Penseu que quan es pren el repte de ser majoral mai caminarem a soles. Teniu tot Forcall darrere, als forcallans, a l'Ajuntament, a la Confraria, a la Santantonà i a l'Església recolzant-vos en tot el que feu. Animeu-se a ser majorals!

El segon dels ens que participen en la festa és la **Santantonà**, tots sabem quines tasques fan i la importància que té com a grup en la nostra festa. Només volia en aquestes línies destacar una evolució positiva de la mateixa, en un primer terme recalcar la

seva democratització, tant en la manera d'accedir com en la presa de decisions i l'altre aspecte a destacar és la creació d'unes normes de conducta que eviten imatges perniciosos per a la festa. Hi ha molta gent treballant i esforçant-se per donar a conèixer el nostre poble i la nostra festa per a que un acte poc digne malbarati el treball aconseguit. Donada la rellevància que ha adquirit la festa es podrien polir alguns detalls. Per ficar un exemple, si coneguérem a fons el paper de cada personatge el podrien interpretar de manera més adequada a la tradició, consultant a antics membres de la Santantonà, informant-nos, preguntant...

Com tots sabem, la festa no és de ningú, ni de la confraria, ni de l'església, ni dels membres de la Santantonà, ni dels majorals. La festa pertany al poble, a la comunitat, i com a representant de la comunitat tenim al cap davant a l'**Ajuntament** de Forcall. El consistori sempre ha recolzat la festa de Sant Antoni amb totes les persones, els instruments i les infraestructures de què disposa. A més s'encarrega de fer difusió de la festa amb els vistosos cartells i programes. També promociona la Santantonà ens tants llocs com pot, com als mitjans de comunicació comarcals i provincials. Des de l'Ajuntament es potencien les relacions amb altres institucions de més alt rang per aconseguir els recursos i els reconeixements que la nostra festa mereix. Vull destacar que la visió pionera de veure la festa des d'un punt de vista patrimonial ha causat un gran impacte. La consecució de la declaració Bé d'Interès Cultural, ha culminat un treball de quasi deu anys per part del consistori municipal. Ara a treballar amb imaginació per trobar noves vies de finançament donat que l'actual situació de crisi minva recursos materials i personals per anar assolint nous reptes. Ja sabem que en els darrers anys les administracions públiques -autonòmiques i provincials- s'han implicat en la festa, però hem de buscar més recursos d'aquests organismes.

Cremallers

L'Església té un paper fonamental, tot i que no tot el món pot estar d'acord. El moment en que la festa pagana se sacralitza i es va adscriure al Sant egipci, va suposar un punt d'inflexió. Així es va garantir la seva continuïtat sota la protecció romana al llarg dels segles. La santa institució s'encarrega de tots els actes litúrgics relacionats amb la Santantonà durant el cap de setmana santantonenc i en les cites prèvies. No s'entendria Sant Antoni sense la benedicció dels animals, la missa i la processó. Tampoc hem de menysprear la fidelitat dels forcallans devots de l'anacoreta.

Segons es pot llegir en els estatuts de la **Confraria** de la Santantonà les seves funcions són bàsicament: fomentar l'estudi, la protecció, la conservació, el desenvolupament i la continuïtat de la festa. Els integrants de la junta directiva treballarem per complir-los al màxim, però qualsevol aportació, crítica o opinió per millorar el funcionament i la difusió de la festa serà

benvinguda. Aprofitem aquestes línies per invitar a tothom: antics majorals, membres de la Santantonà, i tots els veïns i totes les veïnes que vulguin fer-se socis i sòcies per donar més rellevància a aquesta organització que vol el millor per a la festa. Des de la Confraria s'estan portant a terme diferents iniciatives, com ara la de crear i ampliar un fons bibliogràfic (dipositat a l'Ajuntament); curs de gaita i tabal, ampliació del fons artístic, projecte d'organització d'unes jornades monogràfiques, suport als majorals i a la Santantonà, etc. A més del marxandatge i difusió de la festa en diferents mitjans de comunicació

Aprofitar aquesta oportunitat per fer una crida a vosaltres que llegireu aquestes paraules per animar-vos a facilitar dades o aportar qualsevol detall de la festa que pugui ajudar-nos a conèixer-la millor: informacions, fets, anècdotes, fotos, peces antigues, records... per tal de documentar la festa en altres temps i circumstàncies per a un major aprofundiment i coneixement del Sant Antoni. Per exemple, si aquells innovadors fotògrafs forcallans dels anys seixanta, setanta i vuitanta ens cediren les seves imatges per digitalitzar, catalogar i inventariar ens aportaria molt de valor per a la investigació de la festa.

Així mateix animem a qualsevol persona a estudiar la Santantonà per seguir aprofundint en les característiques morfològiques, les relacions amb altres festes, el lligam amb algun mite, el simbolisme,... com diria J. H. Bouché a estudiar "la cara oculta de la Santantonà".

Ací ens teniu disposats a portar a terme qualsevol iniciativa que ajudi a difondre, conèixer i eixamplar la cultura santantonenca en particular i forcallana en general.

Per concloure aquesta redacció no podríem deixar passar l'oportunitat de fer un ampli i sincer agraïment col·lectiu. En primer lloc a les generacions pretèrites, als nostres avis i pares, als avantpassats que

van heretar aquesta joia... "fòssil etnològic vivent"... com ho anomenava Xavier Fàbregas. Ara som nosaltres qui tenim aquesta responsabilitat. Serem capaços?

Seguidament, agrair a cada majoral i cada majoralessa que en el seu moment van passar per aquest estament, segur que al llarg del temps tots van ficar el millor de sí mateix per anar creant aquesta festa tan singular.

Gràcies al consistori municipal, per vetllar per la festa, gràcies per eixe treball abnegat i ocult, a vegades criticat que amb el pas del temps va donant els seus fruits.

Gràcies a cada integrant de la Santantonà, d'ara i especialment d'abans, quan no eren temps de folgança com els actuals. Aquells que van representar les figures i personatges durant anys difícils.

A l'Església que també va tenir un paper clau. Sense arribar a prohibir-la. I alhora enfortint-la amb la Confraria de Sant Antoni.

A cada persona que ha estudiat i ha difòs la festa. Sociòlegs, antropòlegs, historiadors... de Forcall o dels llocs més allunyats. Ells també han donat suport a les nostres tradicions.

Als mitjans de comunicació i professionals del periodisme que es van apropar a la Santantonà en el darrer terç del segle passat. També als que regularment donen informació de la Santantonà.

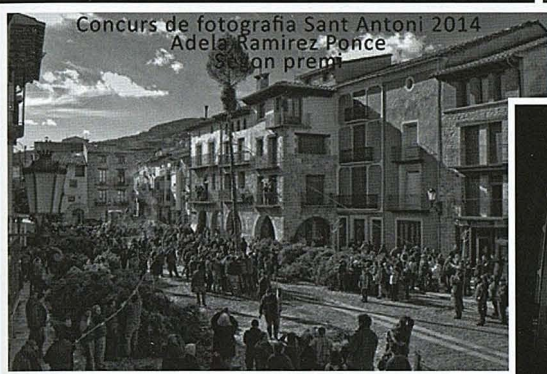
Als fundadors i directius anteriors de l'Associació Cultural Confraria de la Santantonà de la Vila de Forcall per deixar-nos aquesta eina per recolçar, estudiar i valorar l'immaterial tresor que tenim a la nostra vila.

I sobretot als forcallans i les forcallanes perquè entre tots hem fet possible que el Sant Antoni camini cap al futur amb un pas segur i ferm, en paraules de Martí i Pol: "Tot està per fer i tot és possible".

Visca Sant Antoni.

Concurs de Fotografia de Sant Antoni 2014

D'acord amb les bases del concurs, el jurat es va reunir dissabte 19 d'abril per la vesprada per fallar els premis del concurs de fotografia digital Sant Antoni 2014. Dels tretze fotògrafs que van presentar les seves imatges -un total de 37- el jurat va donar el primer premi a Manuel Catalan amb una fotografia del Despullat titulada Foto n. 13. El segon guardó va recaure en Adela Ramirez que va presentar una fotografia amb el títol Plantà del malo. El tercer premi es va atorgar a Fernando Julian amb la seva foto La cremà. Els dos primers premis van passar a una segona volta de votacions per quedar empatats en la primera.

PROGRAMA

Un any més el programa a lluit per si sol, a la portada i contraportada veiem les fotos guanyadores del primer i segon premi del darrer concurs de fotografia de Sant Antoni, obra de José Ramón Gil i d'Àngels Peñarroya, al mig del programa i a doble pàgina es reproduïx el cartell d'aquest any, amb la fotografia guanyadora del primer premi, obra de Fernando Julián Silvestre.

El programa va farcit de fotografies que acompanyen les salutacions de l'alcalde, del mossèn i dels majors, completen el programa variats escrits de José Luis Palos, Victor Manuel Amela anomenat "Cremaller d'Honor", Excm. I Rvdm.

Dr. Javier Salinas actual Bisbe de Mallorca i fins fa poc de Tortosa, Dr. J. Henri Bouché destacat antropòleg i gran coneixedor de la nostra Santantonà i Joaquim Segura. Completen el programa les bases pel proper concurs de fotografia i la relació de participants. Destacar la reproducció del símbol del "Cremaller d'Honor", dissenyat per Pep Orti.

L'ESSÈNCIA DE LA NOSTRA SANTANTONÀ

ENTREVISTA A MARCO ANTONIO MESTRE.

per Mar Mestre

Comencem una entrevista atípica, a casa, al sofà del menjador asseguts un davant l'altre estic amb l'agüelo Corrico. Treballador incansable, amb una vitalitat d'or i enamorat de Forcall i de les seues tradicions, en especial d'una d'elles: la Santantonà. Només escoltar eixa paraula tan arrelada a tots nosaltres la mirada li brilla, recolza les mans sobre els genolls i comença a parlar... "Ha canviat molt", són les primeres paraules.

"Les tronques s'encenien el mateix diven-dres i entonàvem cants a mesura que prenien les flames. A més, els membres de la Santantonà matàvem una ovella i buscàvem una dona per a què ho arreglara i ho cuinara tot. Sempre ho feia la tia Pepeta que era hostalera. No fèiem malbé res. Tot ho aprofitàvem, en aquells temps passàvem molta fam".

De seguida comencem a transportar-nos en el temps, el Forcall de la postguerra amb escassos recursos i per a la majoria de persones amb moltes necessitats.

"La Santantonà eixien sempre des de l'Ajuntament, i la formàvem 25 persones", continua. "Durant 'la volta' el Despullat marcava el ritme de la Santantonà. Pujava pels balcons i si ell s'assentava enterra totes les botargues amb el "riu", "riu" ballaven al voltant del seu rogle. No sé si ho saps, però el Despullat portava sempre unes esquelles que són meues, i les tinc a casa, però com una vegada em van pillar una campaneta, ja no les vaig deixar més. Inclús, diria que feien més 'ruido' que els cascavells que porte ara".

Meravellada pel descobriment seguisc escoltant-lo. "Durant la Santantonà només eixiem les persones que formàvem part d'ella, no podia eixir ningú més, ara en canvi trobes a molts xiquets que també se vestixen. Abans estava més controlat, qui podia eixir i qui no. També, anava tot més organitzat".

"Com ara, Sant Antoni i Sant Pau anaven custodiats per un parella de botargues i els cremallers eren sempre els dos membres de la Santantonà 'més vellets'. A mi sempre em va agradar ser botarga, de fet no he sigut cap altre personatge", confessa.

Això sí, "la barraca es manté igual i la forma d'encendre-la també és la mateixa, la diferència és que nosaltres gastàvem menys coets perquè era un temps on no hi havia 'perres'. De fet, a la volta dels animals el que anava en cavall tenia coqueta i 'copeta'. En canvi al que portava el cavall només una coqueta. I per a la gent que seguia 'la volta' en un altre 'animalet' només tenia rolleta", explica.

La vida del Sant també es feia i és una de les coses que tampoc ha variat. En canvi, i a diferència d'ara, el dia de la sembra se disfressava tota la gent jove, "però més grans que els que participen ara". "Tot el poble ens concentràvem a la plaça per recollir tot el que els Majorals tiraven (anous, mandarines...) la fam, ens guanyava", insisteix.

A poc a poc anem recreant-nos en la festa... "Al ball rodat les xiques sempre han portat bons mantons de 'manila', ara i abans. En canvi els homes hi havia qui en compte d'un 'sombrero' portava un 'farol' roig perquè no tenia diners per a poder-se'l comprar. Jo vaig tindre sort i vaig heretar un 'sombrero' del meu sogre", explica somrient.

I seguim fins arribar al diumenge de Sant Antoni... "El que més recordo del dia dels botets és que l'aguasil', el Sastre, en una galleta d'aigua i una granereta es posava al voltant del rogle on saltaven els xiquets i si la gent començava a aglutinar-se i no se veia bé, l'aguasil banyava la granereta i començava a esquitjar a la gent per a què no s'arrimaren i així ho poguera vore tota la gent.

"Sempre hi havia quatre majorals i l'últim era un masover". Em conta com eren els homes qui parlaven i prenien la decisió d'eixir

Majorals. "Vol què siguem Majorals?", preguntaven. "Havia de ser una colla en què estigueres ben avingut. No passava això d'ara de què no hi ha Majorals. Sempre n'hi havia i el mateix diumenge ja ho deien. Molta gent s'estimava més Sant Antoni que Sant Vito perquè era la festa dels llauradors, de fet això es notava a la recaptació d'eixos dos dies a missa", reconeix.

Amb un to emocionat ens diu: "quan escolto l'esquellot dic 'mira, ahí anava jo també'. Quan veig passar la Santantonà me 'llame' i m'emocione, si poguera tornaria a ser de la Santantonà, correria i provocaria com una botarga més... i Majoral també seria".

Després d'esta conversa i amb el testimoni de 'agüelo' Corrico te n'adones com la tradició ha canviat i evolucionant en els anys, adaptant-se al moment que vivim, però sense modificar en absolut l'essència. Una essència que continua encesa i viva com les flames que una nit freda de gener con-

sumiran la barraca i amb l'alegria i orgull dels forcallans aconseguirem que any rere any rebroten les cendres per celebrar sempre la nostra Santantonà.

Majorals de Sant Antoni de l'Any 1950.

NOTÍCIES BREUS

DEFUNCIONS

El 25 de desembre, a Vilanova i la Geltrú, **Emilia Bordás Querol**, als 87 anys.

El 26 de desembre, a Forcall, **Maria Morralla Grau**, als 94 anys.

El 24 de gener, a Castelló, **Pilar Traver Carceller**, filla de Pilar de Morondo, als 71 anys.

El 22 de febrer, **Carlos Pinell Rodoreda**, als 87 anys, fill de la regidora Mª Jesús Pinell, va ser enterrat a Forcall.

El 12 de març, **Felicitas Peñarroya Ferrer**, als 79 anys, va ser enterrada a Forcall.

El 25 de març, a Forcall, **Rosario Guarch Ulldemolins**, als 80 anys.

El 2 d'abril, **Pilar García Cerdán**, als 79 anys, va ser enterrada a Forcall.

El 16 d'abril, a Forcall, **Dolores Chervet Barberá**, als 92 anys.

El 5 de maig, a Forcall, **José Ferrer Meseguer**, als 84 anys.

En pau descansin.

SANTA ÀGUEDA

El dissabte 8 de febrer les dones de Forcall van celebrar santa Àgueda. Unes 45 dones de totes les edats es van reunir per la celebració, van sopar al Mesón de la Vila. Allí van gaudir de l'àpat i de la companyia primer, i de la música i el ball més tard.

NAIXIMENTS

El 14 de gener, a Roquetes, **Marc Llacer Charles-Harris**, fill de Ramon (Caixes) i Nuria (Chimolín) nét de la redactora Carme Ferrer.

L'1 de març, **Manel Segura Cañada**, fill de Juan Manuel (Rochela) i Sonia.

El 3 de març, al l'Hospitalet de Llobregat, **Ivan Castro Ferrer**, fill de Míguel i Laia (Chimolín), col·laboradora del Bisgarbis.

El 15 d'abril, a València, **Hèctor Porcar Yerbes**, fill de Jesús (Sebastiana) i Amalia.

Moltes felicitats.

“LA FESTA DEU MANTENIR LA SEUA ESSÈNCIA”

ENTREVISTA A SANTIAGO PÉREZ, ALCALDE DE FORCALL.

per Mar Mestre

1. Com està la festa envers a les Administracions? Hi ha prou suport?

La festa està consolidada en el moment en què es va declarar BIC Immaterial, el que permet poder reclamar davant les administracions més ajudes a la mateixa. Algunes ajudes surten específicament per este tipus de festes declarades. Si bé és cert, que no rep prou suport d'algunes administracions, per exemple la provincial, que enguany no va donar suport a l'edició del cartell, que era l'únic patrocini que solia fer. Però, com comentava està declaració és fonamental per demanar de totes les administracions superiors a la municipal més suport. Així ho farem des de l'Ajuntament. Com comentava abans, és millorable la participació i suport d'altres administracions. Si que es cert que hi ha més sensibilitat alhora de parlar en els tècnics i proposar coses concretes. S'ha notat molt per part de la Conselleria de Cultura més ajuda i implicació, sobretot en la participació en jornades i congressos. Però els temps econòmics actuals dificulten més ajuda.

2. Què comporta que la Santantonà haja estat declarada BIC?

Ve a ser la certificació de protecció màxima de la nostra festa, que allò que els nostres avantpassats ens han llegat; el poble de Forcall hem sabut mantindre-ho i cuidar-ho. Comporta que les administracions ja tenen l'obligació d'ajudar a difondre-ho, mantenir i protegir-ho, a l'igual que els particulars respectar les singularitats de la festa i no modificar la seua essència.

3. Què creus que li aportaria a la festa ser declarada Patrimoni Immaterial?

Seria la culminació de la protecció màxima, a la vegada que dona el màxim presti-

gi de caràcter internacional alhora de ser coneguda arreu de l'àmbit nacional i inclús internacional. És molt difícil i s'ha de intentar, però per part de la Conselleria de Cultura en diverses reunions que s'han tingut, tenen la sensibilitat perquè pugua tirar endavant esta proposta.

4. Hi ha suficient estructura organitzativa per estar a l'altura d'aquestes denominacions i reconeixements?

La festa en Forcall està fortament arrelada en la seua societat, tots del més menut fins als membres de la Santantonà es bolquen en la festa i això suposa que a pesar de ser un poble xicotet l'estructura de la festa pugua tirar endavant. La festa com deia deu mantenir la seua essència -i està-, és suficient en els mitjans humans i de capacitat del poble de Forcall.

5. Per últim, cap on ha d'anar la festa de Sant Antoni?

Ha d'anar a buscar el reconeixement de Patrimoni Immaterial, ha d'anar a enfortir la festa amb la celebració de congressos, jornades, la participació en altres en la resta de geografia -que es parle de la festa més enllà dels dies de la mateixa-, etc, ha d'anar a ser més coneguda en l'àmbit nacional -mitjançant els mitjans de comunicació-, en definitiva a tindre més pes institucional i en els mitjans, passos com el cremaller d'honor, l'enfortiment de la Confraria són important per agafar més múscul en la seua difusió.

Això si, no perdre de vista el manteniment de la festa com a tal, les seues arrels es deuen mantindre intactes.

EL TEMPS

per Miguel Rodés. Gràfics Laia Ferrer.

ESTACIÓ METEOROLÒGICA "FORCALL"

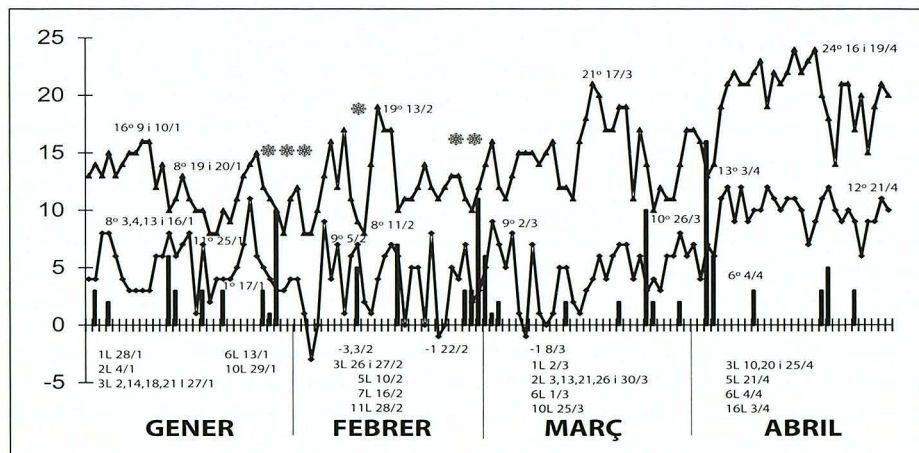
Vam començar l'any amb temperatures prou altes, arribant als 16° els dies 9 i 10, la mínima del gener a estat de 1° el dia 17, la pluja ha estat present al llarg del mes amb petites quantitats, destacant el dia 29 amb 10 l/m2, en total s'han mesurat 34 l/m2, pel que fa el vent va bufar de l'oest en força els dies 24, 25 i 27, els dies 28 i 29 va nevar tímidament deixant una petita capa de neu.

Al febrer van baixar lleugerament les temperatures, sobre tot les nocturnes, la màxima del mes ha estat de 19° el dia 13 i la mínima de -3° el dia 3, la pluja també a estat moderada destacant el dia 28 amb 11 l/m2, en total s'han mesurat 29 l/m2, pel que fa al vent va bufar fred de l'oest els dies 10 i 28, va nevar sense arribar a quallar els dies 3, 10 i 26 amb mataquiro, el dia 28 va nevar deixant una bona capa de neu.

El mes de març va començar amb petites pluges que s'han anat repartint al llarg del mes, destacant els 10 l/m2 del dia 25, en total 27 l/m2, les temperatures molt suaus durant tot el mes, la màxima 21° el dia 17 i la mínima -1° el dia 8, el vent va bufar de l'oest els dies 4, 5, 25 i 27 i de llevant el dia 29, el dia 21 tempesta.

Al mes d'abril les temperatures han anat en augment, arribant a 24° els dies 16 i 19, la mínima del mes ha estat de 6° el dia 4, la nit més calorosa ha estat la del dia 21 amb 12°, les precipitacions en forma de pluja no han estat massa generoses però s'han repartit al llarg del mes, destacant el dia 3 amb 16 l/m2, en total s'han mesurat 36 l/m2, el vent ha bufat de l'oest els dies 4 i 5.

	Mitjana màxima	Mitjana mínima	Total pluja	Màxim vent
Gener	12,1°	5,2°	34 l/m2	24,25 i 27 cerç
Febrer	12,5°	3,6°	29 l/m2	10 cerç
Març	14,7°	4,3°	27 l/m2	4,5,25 i 27 cerç 29 llevant
Abril	20°	9,5°	36 l/m2	4 i 5 cerç

PULSO FORCALLANO

PROGRAMA MENJAR A CASA

Desde el Ayuntamiento de Forcall se ha puesto en marcha una iniciativa que es el Menjar a Casa. El programa consiste en algo parecido a lo que se venía haciendo en el desarrollado por parte de la Conselleria de Bienestar Social y que beneficiaba a dos usuarios en Forcall -pagado entre Conselleria, usuario y Ayuntamiento-; una empresa externa de Sagunto y Vila-Real posteriormente traían la comida a casa de estos usuarios. No obstante desde el consistorio se decidió realizar esta iniciativa directamente. Así desde la residencia municipal -una vez se contó con los permisos de sanidad correspondientes-, se decidió realizar una reunión con la personas mayores -jubilados- de la población para explicarles que el servicio se cambiaría y se realizaría directamente desde la residencia. Se estableció el precio de menú a 4 € persona/día, de los que 3€ asume el usuario y 1 € los asume el Ayuntamiento para la gente empadronada.

De momento el servicio está siendo un éxito, pasando de los dos usuarios iniciales a 6 actualmente, mejorando la calidad de la comida y generando toda la actividad en Forcall, sin necesidad de una empresa externa.

PALAU DELS OSSET

El Palau dels Osset nuevamente ha vuelto a cerrar las puertas. En esta ocasión la empresa adjudicataria ha mantenido desde el principio discrepancias respecto al pago del canon y algunas remodelaciones que desde el inicio tuvo que realizar. Así este pasado mes de enero la Diputación Provincial titular del edificio, decidió rescindir el contrato con la empresa Joyas Rurales, estando pendiente la nueva licitación, a la vez que deben realizar una serie de reformas aún por cuantificar económicamente por tal de poder arreglar algunas deficiencias que

se detectaron después de la apertura, en la zona del spa, donde no existe ni ventilación ni desagüe. Dos habitaciones que presentaban problemas, así como la mejora de la evacuación de incendios que tenían que corregir algunos defectos. Por último mejorar temas de eficiencia energética que encajecían el mantenimiento del edificio.

Se espera que se pueda licitar antes del verano, para así la nueva empresa adjudicataria poder realizar la campaña veraniega en buenas condiciones. Desde el Ayuntamiento de Forcall se ha trasladado de nuevo la posibilidad que se pueda primar en las bases que las personas o empresas de la zona que quieran hacerse cargo de este espacio, tengan prioridad, así como la necesidad que se haga de manera más rápida posible para poder dar más vida y posibilidades a tiendas y negocios, sobretodo en fin de semana.

AMPLIACIÓN DE LA RESIDENCIA

El Ayuntamiento de Forcall ha reservado unos 101.000 € del presupuesto de este año para poder iniciar la primera fase de la ampliación de la residencia municipal. El presupuesto total asciende a unos 870.000 €.

Recordar que la residencia municipal está desde hace dos años gestionada por la empresa pública municipal Promoció i Desenvolupament de Forcall y tiene un total de 40 personas atendidas conveniadas con la Conselleria de Bienestar Social, además da empleo a 21 personas a tiempo total y otras 7 personas a tiempo parcial. En estos dos años se ha tenido unos beneficios de explotación de 32.534 € el año 2012 y 53.920 € el año 2013, valorando la reducción de costos de gestión desde el inicio que el Ayuntamiento decidió hacerse cargo, a la vez que el incrementar servicios que se prestan desde la residencia. En este año 2014 se prevé una gestión con unos beneficios todavía mejores debido -reducción de más gastos

como luz y calefacción, servicio de mantenimiento de extintores, también prestación de servicio de médico gratuito. El incremento de ingresos con el servicio de menjar a casa, así como la reducción del pago del impuesto de IVA, al ser declarada recientemente empresa de carácter social.

Se prevé por tanto que con estos beneficios anuales se pueda llevar a cabo el pago de mejoras en la residencia y su ampliación. No obstante debido a la Ley de Estabilidad Presupuestaria para las Administraciones Públicas desde hace dos años no se pueden endeudar. En este caso aunque el consistorio solo tiene una deuda de entorno al 13% de su presupuesto, este año solo se podrá alcanzar el límite de endeudamiento del correspondiente superávit o remanente de tesorería del ejercicio 2013. Recordar no obstante y como se comentó el impago de la Generalitat en tiempo y forma y las dificultades de tensión de liquidez que genera, así como el coste aproximado este año pasado a los 30.000 € en intereses que desde el consistorio se solicitará a la Conselleria de hacienda, debido a la recientes sentencias favorable que dan la razón a los demandantes respecto a la misma. Y precisamente para disminuir esas dificultades de impagos la gestión de las nuevas 20 plazas ayudarían ya que se ingresarían directamente por los usuarios a la empresa municipal.

Desde el Ayuntamiento se prevé dejar para el próximo año otros 100.000 € para ejecutar en esta ampliación de carácter plurianual, que daría una capacidad de 20 plazas más a la residencia -esta vez sin conveniar con la Conselleria- con un precio plaza/día más económico entorno a los 1300 €/mes. Ahora son 1.500. Esto haría que el ratio de costes por el número de usuarios disminuyera, haciendo más viable si cabe la gestión, a la vez que podría darse servicio a personas que en estos momentos no pueden acceder al no estar valorados como dependientes por la Conselleria. Por otro lado en caso de estar cubiertas estas 20 plazas se crearía unos 4 puestos de trabajo a tiem-

po completo, incrementando también las de tiempo parcial.

Comentar que sobre el presupuesto de licitación se espera unas mejoras de entorno al 18%, o la baja de precio de licitación que se oferta por concurso público. Por lo que el Ayuntamiento a falta de liquidar el ejercicio de 2013 preveía endeudarse en unos 450.000 € a 20 años, que ahora con los beneficios de explotación era totalmente viable, pero habrá que esperar.

Por último comentar que desde el Ayuntamiento y como se comentará en el Consejo de Participación Ciudadana de estas pascuas, se presentará el proyecto de ampliación, a la vez que se iniciará un proceso de captación de donaciones de empresas y particulares para esta ampliación de la que se estima se puedan conseguir unos 50.000 € y unos 23.000 € en materiales.

Así se sacará una serie de cantidades donadas y contraprestaciones por hacerlo que se explicará y desde el Ayuntamiento de Forcall se hace un llamamiento tanto a la participación como a la difusión.

■ PRESUPUESTO MUNICIPAL

Se ha aprobado el presupuesto municipal de Forcall que regirá las actuaciones de este próximo año 2014. En este caso el presupuesto se mantiene en 1.200.000 €, con pocas variaciones respecto al año anterior. Los capítulos más importantes de ingresos son los de las transferencias corrientes provenientes del pago de la residencia 478.000 € en concepto de subvención de la Conselleria de Bienestar Social. Por otro lado destacar que los impuestos municipales no se incrementan y sólo el agua sufre un incremento de unos tres céntimos el metro cúbico, al tener que aplicar el encarecimiento de la luz de este último año. En los impuestos directos cobrados por el consistorio destaca el IBI característica especiales que pagan los aerogeneradores. Por otro lado el IBI urbano sigue estancado en el tipo del 0,5%, destacando que desde hace dos años el Estado obliga a recaudar el 0,6%.

En cuanto a los gastos, destaca como es lógico la transferencia hacia la residencia municipal por la misma cantidad arriba citada y en cuanto a inversiones destaca la dedicación del POYS y el AVEN (dos ayudas), que casi suman 100.000 € a la ampliación de la residencia.

También se estima los costes financieros - estimados en 30.000€- de la operación de tesorería (300.000 €), para poder avanzar el pago de la gestión de la residencia, que la Conselleria tarda en pagar.

■ CASA DEL METGE

Ya han finalizado las obras de mejora en el altillo de la casa del metge, en las que finalmente se ha podido ejecutar la instalación del suelo y lúcido de paredes en un espacio que ha quedado diáfano para la instalación de literas. No se han podido finalizar los baños que no obstante han quedado definidos y tabicados para su posterior instalación. Como se comentó en la anterior edición del Bisgargis, se prevé una nueva actuación por tal de poder finalizar este espacio.

■ MEJORAS EN LA Balsa DEL MOLI MATALI

Recientemente se ha mejorado el espacio del molí Matalí para aumentar la capacidad de la balsa. Así se ha podido actuar en una pared que se había hundido junto al camino, con una distancia de casi unos 30 metros y unos 3 metros de altura; procediendo en un primer momento al desescombro, preparación del espacio y traslado de la tierra al vertedero de inertes clausurado junto a la carretera de Morella por tal de poder llevar a cabo su tapado con tierra vegetal para posterior plantación de arbolado. Después se procedió al hormigonado de la pared que se ejecutó y que previamente habían encofrado e instalado miembros de la Comunidad de Regantes. Esta actuación ha sido ejecutada a iniciativa de los regantes y el coste es asumido por ellos con la colaboración del consistorio que se hace cargo de

todas las cubas de hormigón que se utilizaron para la pared.

■ MEJORAS EN LOCALES MUNICIPALES

Se han finalizado varios trabajos de mejora de espacios municipales, entre ellos cabe destacar una pequeña actuación llevada a cabo en el patio del hogar del jubilado, consistente en la instalación de una pica y una bancada que ayudará a que todas las comidas de hermandad que se realizan puedan tener un lugar donde prepararlas en mejores condiciones -ya que también se ha mejorado el techado de un pequeño porche-, a la vez que posteriormente fregar todos los utensilios, ya que no disponían de una pica adecuada.

Por otro lado aprovechando el trabajo de la gente contratada por el programa EZOINT, se ha pintado todas las escuelas municipales y limpiado algún espacio de aquí de manera profunda. Así mismo se ha llevado un pintado de los espacios de los vestuarios del campo de fútbol y de las piscinas, aprovechando el parón y para que estén listas para poder abrir en las mejores condiciones.

■ SGAE

La Sociedad General de Autores (SGAE), ha llegado a un acuerdo con el Ayuntamiento de Forcall en el pago de la deuda que durante hace unos cinco años la SGAE cuantifica en unos 8.500 € por la realización de todas las actividades musicales y artísticas o teatrales que se han llevado a cabo en la localidad de Forcall. Con ello se firma un convenio que abarata las actuaciones a realizar en Forcall y se paga de manera trimestral la cantidad de 1.200 € hasta la liquidación de las orquestas pasadas. Las que se vayan realizando deberán ser abonadas directamente por el organizador al Ayuntamiento con la utilización del local. Si la actividad se realiza a través del consistorio la SGAE bonifica en un 25% su coste.

MÉS IMATGES DE LA FESTA

◀ Conferència de Manuel Milán Mestre el 12 de gener

◀ Pep Ortí, dissenyador de l'estàtua representativa del Cremaller d'Honor, amb Victor M. Amela.

◀ Processó de Sant Antoni.

◀ Presentació del Cremaller d'Honor.

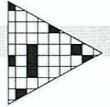

“UNA HISTORIA JA VISCUDA”

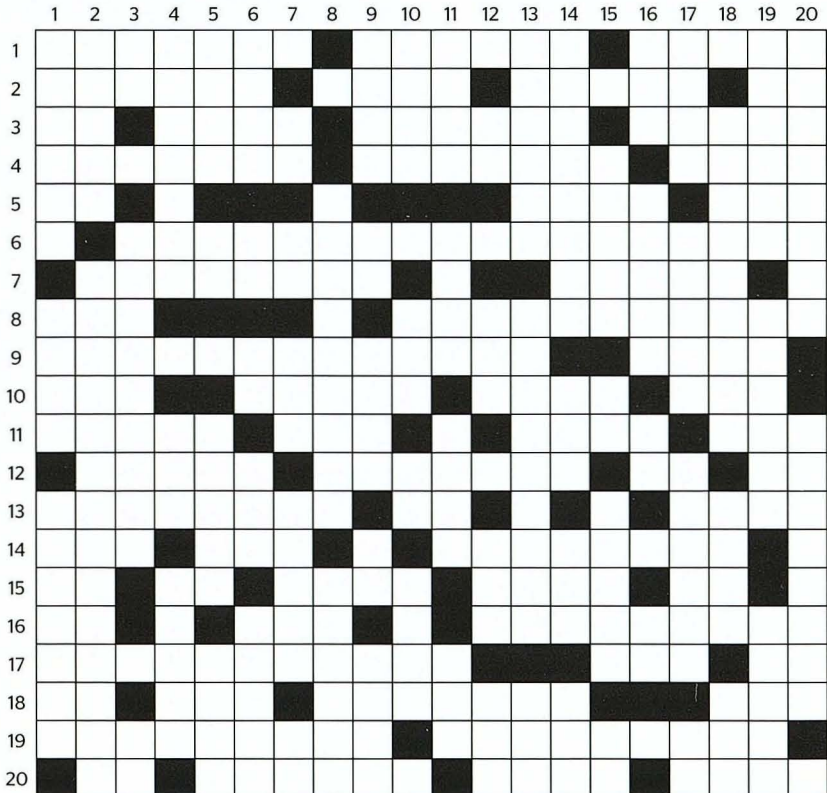
Con este título Joaquín Carceller (Morondo) recuerda una época de su niñez que ha quedado ya para la historia. Su pequeña heroína, la Morondeta, pasa el veraneo en casa de sus abuelos en Forcall y nos explica sus experiencias participando de las actividades agrícolas o festivas del momento.

Muchos reconocemos las “aventuras” vividas en los años 50 y 60 que están contadas con ingeniosidad y cariño. Un libro que leemos con una sonrisa y que es un buen recuerdo para los mayores y un acercamiento al día a día del pasado reciente del pueblo para los más jóvenes.

CRUCIGARGIS n° 66 per Francesc Carceller

“ESPECIAL SANT ANTONI”

HORIZONTALES:

1. Cada uno de los personajes de la Santantonà que encarna al demonio. Precipitadas hacia abajo. Al revés y en plural, símbolo sexual masculino. **2.** Dar forma de ópalo. El baile de Forcall por excelencia, (dos palabras y cuadrado en medio). Cincuenta y uno. **3.** Símbolo del Tantalio. Confederación Española de Organizaciones Empresariales. Nombre de mujer. Relativo a la nariz. **4.** Mayoral de la festa muy vinculado a la Colonia. Al revés, ingresada en un asilo. El tronco pelado hasta la corona que sostendrá la barraca. **5.** Tribunal Superior. Matrícula española. La primera. Uno de los hijos de Adán y Eva. Señal de socorro. **6.** Consonante. Famoso personaje nacido en Forcall, escritor, periodista y político, que pocos días antes de la Santantonà dio una conferencia en Forcall (nombre y dos apellidos sin cuadros). **7.** Copiar o descargar ilegalmente un documento o programa informático. Uno. Permanecer cierto tiempo. Matrícula catalana. **8.** Perro. Uno. Cremaller d'Honor de Sant Antoni...conocido periodista y autor de "El Càtaro Imperfecto" y recientemente, "Amor contra Roma" (Nombre y apellido sin cuadro intermedio). **9.** Relativo al alto rango y la nobleza. Espacio de tiempo. **10.** Al revés, río suizo. De nuevo al revés, patria de Homero. Copia exacta del original. Al revés, hermana del padre. **11.** Adverbio de tiempo inglés. Acércate. Matrícula catalana. Provincia española. Plural de vocal. **12.** Monedas europeas. Mayoral de San Antoni de "Casa Polo". Vocal repetida. Nota musical. **13.** Al revés, que produce somnolencia o letargo. De nuevo al revés, símbolo químico. La última. Nitrógeno. Al revés, serpientes de considerable tamaño. **14.** Liga Nacional Americana. Ayuda del automovilista. Vocal. Apellido de un famoso y legendario ciclista francés. La primera. **15.** Artículo. En catalán, metal precioso. Siglas del ente televisivo pionero en España. Limpie. Escuche. Consonante. **16.** Al revés, artículo. Diez. Anuda. Cien. El "jefe" de los botargues, éste va encapuchado, pero con la cara descubierta y enharinada. **17.** Paisajes particularmente bellos o curiosos. En tenis, saque directo. Dieciseisava letra del alfabeto griego. **18.** Vocal repetida. Condimento para dar sabor a las comidas que también se puede comer. Trabajo científico de menor profundidad que la tesis de final de carrera. Onda marina. **19.** En la fiesta, el que prende fuego a la barraca. Primer mayoral de la Santantonà. **20.** Campeón. Manifestación de desencanto, pena, rabia, etc. Intervalo musical. Municipio de Huelva famoso por los chistes que se hacen sobre él mismo.

VERTICALES:

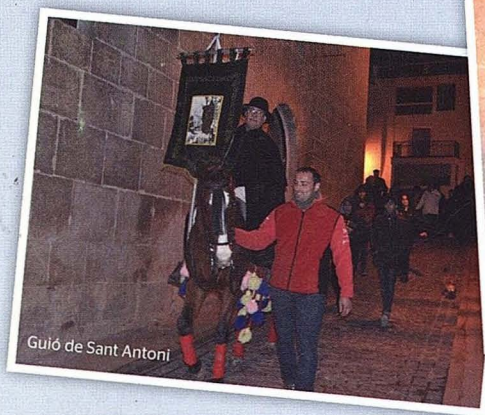
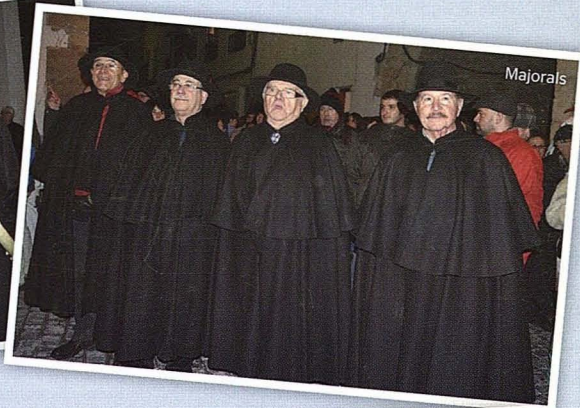
1. Juego ancestral que pervive en nuestra santantonà. Rostro. Al revés, extremo final del maio que se revierte de petardos que explotan cuando el fuego llega a él, señal de que la barraca toca a su fin. **2.** Ponéis a la venta pública en bolsa fracciones de una sociedad. Formara un conjunto de ritos y detalles para dar solemnidad u ostentación a un acto. **3.** Símbolo químico. Diez. Objeto o cosa extremadamente pequeño. Símbolo químico. Existe. **4.** Construcción árabe muy común en España. Consonante. Maniobra

que hacen las empresas en la plantilla de empleados muy tristemente conocida en los últimos tiempos debido a la crisis. Al revés, animal protagonista de la fiesta al que se bendice, imprescindible antaño para los agricultores. **5.** Desmenuzar con los dientes. Símbolo del sodio. Cierta forma de vendaje. Girar sobre sí mismo. El complemento del botón. **6.** Conocido bandolero que actuaba por los montes de Forcall y alrededores. Al revés, posesivo. Vocales. Al revés, nombre de número. Al revés, manifiesta expresivamente tristeza o pena. **7.** La primera. Expresión de aviso o sorpresa. Vocal repetida. Doscientos cinco. Planeta del sistema solar. Artículo. **8.** Matrícula catalana. Al revés, la hiciera bajar o descender de un vehículo. Prueben un alimento o bebida. **9.** Mueble de la habitación. Ministerio Rural (quizá habría que crearlo!). Al revés, aplica grasa a un objeto o cuerpo. De nuevo al revés, matrícula española. En catalán, cierto. **10.** Al revés, entréguela. Uno. De nuevo al revés, la inspección obligatoria anual de los vehículos a motor. Onomatopeya de la risa. Resonancias de ruido o voz. Cero. **11.** Al revés, en aquél lugar. Cincuenta y tres. Prenda de ropa que nos ponemos para estar en casa cómodos. Al revés y familiarmente, orín. **12.** Quinientos. Cuarenta y nueve. Uno. Y siguen los romanos...esta vez trescientos. Quinientos más. Al revés, entregan. De nuevo al revés, toma. **13.** Medicamento que se usa para mitigar el dolor, generalmente el producido por golpes. Al revés, en la Santantonà, se hace sonar para avisar la entrada del maio y para la "Despertà". Período de tiempo. **14.** Asando muuy ligeramente. Plural de vocal. Otro plural de otra vocal diferente a la anterior. Onomatopeya que se pone antes del nombre de los beatificados. **15.** Quinientos. Al revés, lo hacen habitualmente los animales rumiantes. Negación. Al revés, bajen de un vehículo. Letra griega. **16.** Apócope. Al revés, conjunto de espigas de un árabe adinerado. Símbolo del sodio. Consonante. Unidad Científica. Consonante. **17.** Al revés, quito la vida. Estado independiente de la Polinesia que comprende cuatro islas habitadas y seis islotes. Al revés, nombre de mujer. Terminación de los alcoholes. **18.** Cincuenta. Lugar donde se confeccionan trajes y vestidos. Al revés, de color violeta. Escucha. **19.** Al revés, la despedazaba con los dientes. El personaje que vemos por las playas ofreciendo refrescos y cervezas. Al revés, toca o roza a ciegas. **20.** En la Santantonà, el travestido que tienta al Santo, al bien. Otro mayoral no nacido en Forcall pero muy buen amigo e involucrado en la fiesta. Vocal.

PD: Em va demanar Sergi si podia fer el crucigaris amb el tema de la Festa de la Santantonà allà pel mes de Març...aquest ha estat el resultat després d'una llarga però agradable tasca de recerca...s'ha tingut que doblar quasi el temps i encaixar els tecnicismes dintre de l'esquema.

Agrairments en especial al propi Sergi Bordàs que va tindre que aguantar una estoneta les meves inacabables preguntes sobre les paraules "tècniques" de la Festa de Sant Antoni, sense ell això no s'hagués pogut fer.

SANTANTONÀ 2014

EXEMPLAR GRATUÏT

E-MAIL: CFORC@HOTMAIL.COM

SI VOLEU INFORMACIÓ DE FORCALL, LES FESTES, ACTIVITATS, ESTABLIMENTS O VISITAR ELS SEUS MUSEUS I LLOCS D'INTERÈS, CONTACTEU AMB L'OFICINA DE TURISME (TEL. 964171290) O VISITEU LA PÀGINA WEB [HTTP://WWW.FORCALLES](http://WWW.FORCALLES)

BISGARGIS: C/ Bruc, 62, pral., 2^a - 08009 Barcelona

FOTOS: Conxita Cardona i Sergi Bordàs.

EDITA: Colònia Forcallano-catalana. - REDACCIÓ: Carme Ferrer i Sergi Bordàs.

IMPRIMEIX: TORMIQ, S.L. Arts Gràfiques - Major de Sarrià, 139 - 08017 Barcelona

Tel. 93 203 36 98 - Fax 93 203 35 12 - info@tormiq.com